

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

Elegans, Et Blandvs. Expressus ex Theophraso, Iuuenale, & cæteris.
Descriptio XXXVI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

que abstulisse. Porro autem debicum, si quis die præstituta non soluerit, vt est importunus exactor, poenam pro mora, atque adco vsuræ vsuram solet exigere. Quid, quod seruos alit siliquis, & si quis coruæ patinā, aut ollam fregerit, de eius demenso tantum detrahi iubet, quanti erat, quod fractum est. Quid, quod vxor, si tricalebum amiserit, domum euertit, omnē supellectilem, lectos etiam, atque capsas loco mouet, & ancillis equalecum, ni inueniant, minatur. Iam domi, cum bruma est, riget frigore, & ne candelam accendat, felem circumfert, cuius oculis, tanquam facibus illustretur: at cum populares cōuiuio est excepturus, nec aliter fieri potest, diu ante pertentat macellum, pisces, agnina, vitulinam, cetum, porcina, cara inuenit omnia. Tum vacuus rediens, secum inter eundem musitat, festo die, si quid prodegero, profesto egero licebit, satius est nihil emere: re demum cum vxore diu deliberata, decennem gallum gallinaeum ingulat ad geniale cōuiuio; & pueris vncinatos pedes, cristamque de capite resectam largiens, capite hoc, inquit, & genium curate, quando semel prodigere oportet: mox conuocatis conuiuis, atque ijs epulantibus reticum quidpiam renidet summis labris ridens, ac interim, quot quisque calices educit, in conuiuio numerat, penē ad singulos ingemiscens.

ELEGANS, ET BLANDVS.

Expressus ex Theophrasto, Iuuenale, & cæteris.

Descriptio XXXVI.

Inueniui, si placet, hominem, vt ab imis vnguiculis, ad verticem vsque totus est pulchellus, que frontis exporrectæ serenitas: quæ suauitas oculorum, quæ vnuitas oris, quæ renitendis ad singulas vultus amœnitas: quot in facie veneres? quot volitant cupidines? quot roseis labellis insident sirenuæ? cernite, vt dentes habet nitidos, indico ebore, vel prima niue candidiores: vt longos, ac graciles digitos magnæ, lucentesque gemmæ incendunt, quarum pondera æstiuo tempore ferre vix potest, sed identidem annulos

ventilat, nequid sub tantillo onere sudoris manus contrahant.

Quid quod comam habet scitissime à tonfore magistro rotundatam, madentes cincinnorum fimbrias, molles, ceruissatasque buccas, vestes sericas, subsericas, holosericas, quarum quotidie mutat colores, siue ostentationis causa facit, siue hominis delicias etiam, quod ait ille, *pannus bombyc nus vrit*: quacūque pergit, hic pullulare rosas, fluere balfama, nasci seplasia diceres: tam bene olet vnguenta, vt malè quid olere suspicer: atque cum talis ipse sit, quid mirum, si vt pato conchatis cauda voluminibus, & versicolore plumarum amictu superbiens, se frequenter intuetur, ceruicem rotat, gradum frangit, & sic in vicis ambulat, vt personatus rex in tragoedia spectans frequenter an ipse spectetur. Si quando venit in forum, eam partem maximè frequentat, in qua sunt argentariorum mensæ, vt se multitudini, quasi venustissimam imaginem à pictore nuper expressam, spectandum præbeat, per ea se loca ventilat, in quibus frequenter ephëborum, & virginum chori, à quibus maximè vult videri, & laudari: in teatro autem, & spectaculis iuxta ipsos Prætores sedet, quò facilius omnium oculos in se conuertat. Domus illi est elegans, & amœna, atrium picturis referunt, horti voluptuarij, cœnationes laqueatæ, in quibus auri lacunarum fulgori pauimentorum respondet nitore: lauta, & munda suppellex, splendida torcumæ, tapetes auri, mirabilium rerum figuris intexti, libros, quos ipse nunquam legit, lucentes autem Sytybi vestiunt, cauda vulpina tergit puer quotidie, ne minimus puluisculus adhærescat, ad summum passim in eius ædibus videas cantilantes auiculas, garrientes picas, loquentes psittacos, ludentes simias, & si libeat interius cimelium penetrare, ostentabit mathematicum choragium, speciosarum ferarum exuuias, peregrinarum ossa belluarum, canadienses arcus, sagittas indicas, versicolores lapillos, marinas conchas, mannos textiles, mera puerorum crepundia: in congressu totus est melleus, salutat blandè, comiter amplectitur, prehendit manus, tractat auriculas, mulect capillos, suum filiolum, suum mel, suum corculum identidem appellans. Ad cœnam inuitatus hospitem rogat, vt filios euocet, quibus ingredientibus, negat ficum ficui tam esse similem, quam illi

X x x sint

sint parentibus. Mox eos sibi assidere iubet, osculatur, colludit, tragematis referat. Quid si quando inter disceptantes electus fuerit arbiter, lites primum audiet magna facilitate, tum dicet, videtur vterque recte ratiocinari: amicis curiosa munuscula sæpe mittit, & rogatus, ut aulam spectaculis commodet, libenter facit: dein inter spectatores, ut solet conspicuus, assidentibus crebro dictitat, hanc suam aulam esse.

Item Seneca, 7. nat. 1.

Nondum satis robur omne proiecimus, adhuc quicquid est boni moris extinguimus, leuitate, & politura corporum, muliebres munditias antecessimus, colores meretricios matronis quidem non induendos viri sumimus: tenero, & molli incessu suspendimus gradum, non ambulamus, sed repimus; exornamus annulis digitos, in omni articulo gemma disponitur; quotidie comminiscimur, per qua virilitati fiet iniuria, ut erudicatur, quia non potest exui.

Idem, de breuitate vite, 12.

Quid illos otiosos vocas, quibus apud totosorem multæ horæ transmittuntur, dum decerpitur, si quid proxima nocte succreuit, dum de singulis capillis in consilium itur: dum aut dissecta coma restituitur, aut hinc, atque illinc deficiens, in frontem compellitur: quomodo irascuntur, si tonsor paulo fuit negligentior, tanquam virum tonderet: quomodo excandescunt, si quid ex iuba sua decilum est? si quid extra ordinem iacuit, nisi omnia sua in annulos suos reciderunt: quis est istorum, qui non malit remp. tubari, quam comam? quis non sollicitior sit de capitis sui decore, quam salutem? quis non compitior esse malit, quam honestior.

Item Tertull. de cultu feminae.

Proprias præstigias formæ, & hic virilis sexus sibi agnoscit: barbam acrius cedere, interuallere, circumdare capillum, disponere, etiam colorare canitiam, primam

quamque subducere totius corporis lanuginem, pigmento quoque muliebri distinguere, cætera pulueris cuiusdam asperitudine laeuigare, tum speculum omni occasione consultare, anxie inspicere.

Alia, ex Arbitro.

Cum has miraremur lautitias, Trimalcio lautissimus homo digitos conerepuit: ad quod signum matellam spado ludenti supposuit: exonerata ille vesica aquam poposcit, ad manus, digitosque paululum asperfos, in capite pueri terisit.

Longum erat singula excipere, itaque intrauimus balneum, & sudore calefacti momento temporis ad frigidam eximus; iam Trimalcio unguento perfusus tergebatur, non linteis, sed pallijs ex lana mollissima confectis.

Tres interim iatraliptæ, in conspectu eius falemum bibebant, hinc inuolutus cocinea gauisapa, lectica impositus est, præcedentibus phaleratis eurfibus quatuor, & Chiramaxio, in quo deliciae eius ferebantur, pueri vetulus, lippus, domino Trimalcione deformior.

Cum ergo afferretur ad caput eius cum minimis symphoniacis tibijs accessit, & tanquam in aurem aliquid secrete diceret, toto itinere cantauit.

Sequimur nos iam admiratione saturi, & cum Agamemnone ad ianuam peruenimus: in aditu ipso stabat ostiarius prafinatus, cerasino succinctus cingulo, atque in lance argentea pisum purgabat.

Super limen autem cauea pendebat aurea, in qua pica variis intrantes salutabat.

Cæterum, dum ego omnia stupeo, pendere resupinatus cura mea fregi, ad sinistram enim instantibus, non longè ab ostiarij cella, canis ingens catena vinculus, in pariete erat pictus, superque quadrata litera scriptum, *Cæne canem*: & collega quidem mei misere, ego autem collecto spiritu, non destiti totum parietem persequi: erat autem venalitium titulus pictum, & ipse Trimalcio, capillatus, eaduceum tenebat, Mineruaque ducente tenia intrabat: hinc quemadmodum ratiocinari didicisset, deinde dispesator factus est, omnia diligenter curiosus scriptor, cum inscriptione reddiderat: in deficiente verò iam

iam porticu leuatam merito in tribunal excellum Mercurius excipiebat ; praesto erat fortuna cornu abundantu copiosa, & tres Parca aurea pensa torquentes.

Notauit etiam in porticu gregem cursoru, cum magistro se exercentem: praeterea grande armarium in angulo vidi; in cuius aedacula erant lares argentei positi: Venerisque signu marmoreum, & pixis aurea non pusilla, in qua barbam ipsius candidam esse dicebant.

Ego interrogare athenensem caepi, quas in medica picturas haberent, Iliada, & Odyssea, inquit.

Iam ad triclinium veneramus, in cuius parte prima procurator rationes accipiebat, & quod praecipue miratus sum, in postibus triclinij fascies erant: cum securibus fixi, quorum vnam embolum nauis aeneum sinebat, in quo erat scriptum; *G. Pompeij Trimalcioni, viro augustali, Cinnamomum dispensator.*

Sub eodem titulo etiam lucerna bilychnis de camera pendeat, & duae tabulae in vitroque poste defixae: quarum altera, si bene meminimus, hoc habebat inscriptum. *III. prid. Kalend. Ianuar. G. noster foras coenat:* altera Lunae cursum, stellarumque imagines pictas, & qui dies boni, qui incommodi essent, distinguente bulla notabatur.

De huius descriptionis interpretatione alibi dixi.

R V S T I C V S.

Expressus ex Theophrasto, Cicerone, & caeteris.

Descriptio XXXVII.

A Nimaduertite quales, hominis, vel potius pecudis stuporem, & rusticitatem: ut est hirta barba, neglecto capillo, colore fusco, nigris dentibus, ab imis vnguibus ad verticem vsque stipes Aethiops.

Par corpori vestis, horrida scilicet, & inculta, quae stricte adeo plerumque artus tegit, ut nudet inuerecunde. Calceos habet pede ampliores, quibus ipse non tam ambulat, quam natat: eosdem interdum clavis suffigit, & ingenti strepitu quatit pavementum. Loquitur interim contenta voce, quasi surdis canat, aut caecum nauticum vrgeat amicis,

necessariisque parum fudit, de rebus maximis ad famulos refert: & si comitijs interfuerit, quaecumque ibi gesta fuerint, rusticis operis narrat: illis ad singula, ut faciunt cicones acclamantibus, ipse nihil eorum, quae caeteri digna admiratione iudicant: quin imò vnguenta non suauius fragare thymo, & barbaram fistulam cythara praestare dicitur.

Si bos, aut asinus, aut hircus occurrerit, homo gradum sistere, admirari, contemplari, quasi in alium orbem raptus.

Quid quod domi, etiam si ipse sit locuples, *Cicer. in Pis. nihil lautum, nihil elegans, nihil exquisitum, Seneca.*

ne magnopere quidem praeter praeposteram gulae voracitatem, sumptuosum: toreuma nullum, maximi calices, & hi placentini; exstructa mensa, non conchylijs, aut piscibus, sed multa carne subtrancida, serui sordidati ministrant, & ij plerumque Aethiopes, quibus nolles per mediam noctem in bustuarijs occurrere: ille interim infertit se cibo, & in laxiora pocula ingurgitat, dein potentius, vel iacet in Graeci vini fetore stertens, vel si quando concinnior fuerit, saltat, & canit intempestiue molestus omnibus: mox canem ad se vocat, & apprehenso blandientis rostro, fidam, inquit belluam, dominum, & domum, & inquilinos omnes custodit.

Vbi cubitum discesserit, si de aratro, aut falce, aut cophino, quem forte vicinis utendum dederat, somnariit, intempesta nocte mentionem eorum faciet, nec vllam partem capiet quietis. Tum si visum fuerit, molam versabit cum ancilla, cum eadem quicquid in buccam garriens, & si quid e promptuaria cella deprompserit, decerptum inde frustum vorabit, cauens ne pistrix hoc resciscat. Ad summum, est omnis vitae ciuilibis, & humanitatis ignarus.

R V M O R V M C O N F I C T O R.

Expressus ex Theophrasto, & alijs.

Descriptio XXXVIII.

Chamaeleontes vento pasci miramini? quin potius rumigerulum suspicite, ut totus ex ventis constatus est. Hic patulis auribus rumusculos omnes excipit, & ad ser-